

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Din cauza sf. sărbători de Luni numărul cel mai de aproape va apăre Joi în 23 Iuliu v.

Sibiu, 17 Iuliu.

Ministrul nostru de culte, domnul Augustin Trefort, a plecat în străinătate, ca să-și facă călătoriile cunoscute cu scopul de a familiarisa principiile adoptate de alte state și la noi în țeară. Cumcă în Ungaria starea scoalelor nu stă tocmai pe gradul acela, de a nu mai avea lipsă de îndreptat, este constatată de toți factorii, cari urmăresc cu atențiune demersul scoalelor și al instrucțiunii publice, și așa, numai bucura ne putem, când ministrul nostru cercetează nu din cărți, ci din propria autopsie, cum e în alte țări și cum stă pe acolo starea învățământului, ca apoi întors acasă, să le aplice cele vădute și esperiate și la noi.

Înainte de plecare însă domnul ministru a emis o ordinațiune, privitoare la didactrul anului scolar viitoriu, ce au de a-l plăti părinții pentru fii lor.

I-se părea Escelenției Sale prea puțin ca didactrul să fie numai de 18 fl., și așa l'a ridicat la 24 fl.; ear în capitala Ungariei dela 24 la 30 fl.

Nu scim va întempera presa maghiară aceasta ordonață, dar pre noi, pre români aceasta ordinațiune nu ne a atins tocmai plăcut.

Poporul român e popor sărac, — dar dorința de a-și crește și el fii sei și a-i îmbogăți cu un cuant de cunoscință, o are ca și bogății. În alte state se fac multe înlesniri, ca oamenii să se poată apropia de scoli, la noi însă pare, că merg lucrurile întors.

În loc de înlesniri greutăți, în loc de a-i face și săracului posibilă acuirea culteurei, i-se pun pedeci, cât formale, cât materiale.

Când cu dezbateră proiectului pentru scoalele medii, ministrul nostru a pus mult pond pe forme și mai mult pe supravegheră scoalelor din partea statului, dar s'a ferit a marticula prin lege partea materială, și aceasta se vede a și o fi rezervat, ca să o facă pe calea ordonații din cestiune, după câți va ani. Motivele, cari le aduce ministrul pentru legitimărea procederei sale se reasam în următoarele: lașile statului sunt goale, ear gimnasiile reclamă o mulțime de îmbunătățiri cu privire la mijloacele de instrucțiune.

Ne pare bine, că ministrul singur vine a recunoasce, ce noi am accentuat des și de repeți ori, că statul unguresc este destul de sărac, ca să poată

face lucș cu edificiul de scoală, în cari să se adăpostească de multe ori tot atâtea puteri didactice câți elevi, — și că de regulă tocmai în acele locuri, unde nici pre departe nu au fost necesar ca acele scoale să se înființe — ele s'au înființat, ca singuri un-gurii să se încredințeze mai târziu, că nu sunt de lipsă și că pe câte un elev din scoalele populare a le statului vine a se cheltui la an sume dela 3—4 sute de florini.

Dacă deci statul este sărac, punga lui e goală, cum de tocmai dl ministru nu o a vădute și prevădute aceasta mai de timpuriu, ci a cheltuit sume ne-bunesci, până s'a sleit puterile, de cari poate dispune un stat, pentru ca apoi tot ministrul chemat a înlesni și a face accesibilă cultura oricărui cetățean, să o îngreuneze acum în partea materială.

E posibil și va fi cugetat ministrul nostru, că cine poate plăti la an 18 fl., — de ce să nu poată plăti și 24 fl., — dar în cugetul seu acesta tare s'a înșelat, și e dureros, că aceasta dispoziție va avea rezultatele sale distrugătoare tocmai la noi la români, mai mult ca la alții.

Cei ce au cunoscințe despre starea poporului nostru, foarte lesne vor veni la convingerea, că prin dispozițiunea de față cel puțin 10% din numărul scolarilor români dela gimnasiu vor remănea acasă la coariele plugului, ca după 10 ori 20 de ani să preamărească apoi pe dl ministru pentru dispozițiunea urcării didactrului.

În ce priveșc asertul din ordonața ministrului, că adecă scoalele medii reclamă o mulțime de cheltueli întru acuirea de aparate fizicale, de chemie, anatomie și geografie, poate să fie așa și nici că ne putem inchipui o instrucțiune potrivită fără de ele, numai cât că dela anul domnului 1867 până ași sunt 20 de ani și după o fericită domnie de atâta amar de vreme se putea procura pe rînd, fără ca să rămână acum, ca să se procure din didactru, un lucrul acesta, care aruncă o umbră asupra actualului sistem de guvernare, și în călătoria sa singur ministrul nostru va trebui să se convingă că față cu proverbială săracie a cetățenilor unguresci de toate limbile dispozițiunea sa este de tot se-veră și mășteră. Sub cel mai crâncen absolutism a învățat generațiunea mai bătrână a românilor de ași și nenumerate sunt casurile, în cari studentul pornia dela casa părinților cu câțiva cruceri în busunar și cu desăgii în spate până la Sibiu, Cluș, etc. ca să se înscrie la scoală fără de a plăti sume, pe cari ași nu le pot părinții suporta decât, dacă vor vinde cel puțin o vacă cu lapte s'au chiar și boii din jug, la începutul anului scolar.

Să nu ne mirăm, dacă acel sistem al egalei asu-priri începe a avea aderenți până și în păturile cele mai de jos a le poporului român, când gimnasiile gemeau îndesute de scolaru români, ear ași stau a-proape părăsite de ei, din cauza multor greutăți formale și materiale. E drept, că ministrul voesce ca să urce didactrul, pentru ca tot cu o cale să ab-solveze pre săraci dela plătierea lui. Numai cât noi români, mulțemita lui Dșen, nu avem proletari până acum, ci avem plugari cu câte o căscioară și v'ro vacuță și apoi atestatele de săraci nu se estradau pentru oamenii, cari mai au în protocolul funduaru ceva pe numele lor, de unde urmează, că înlesnirea se va face pentru ciobotarii și industriașii nemților, un-gurilor și altor neamuri, ce trăsesc pre la orașe și poate ar putea plăti mai cu înlesnire didactrul, ear greutatea și povara va căde tot pre umerii cei des-tul de apăsăți, asupra țeranilor, cari sunt talpa țere-ri și cari muncesc mai mult ca ori ce clasă a cetățenilor pentru stat, pentru comitat și pentru com-ună, și fără inimă trebuie să fie omul, care petrece numai o și pre sate și nu vine la convingerea, că astăzi țeranii sunt de tot necăjiți.

Aceasta este convingerea noastră celor ce vedem, cum merg trebile și avem inimă pentru țeranii noștri și de aceea ne doare, că ni-s'a mai înmulțit grijile cu una, chiar de unde nu eram în drept a-le astepta.

ARON FLORIAN.

Pribegitul apostol al românismului *Aron Florian*, care ca un luceafăr strălucesc pe orizontul literaturii noastre a fost fiu de preot și s'a născut în Ardeal la 1805. Având încă de mic talent la învățură, percurse clasele primare cu mult zel în Sibiu, făcu gimnasiul în Blaș, și isprăvi studiile academice în Pesta. Persecutat în Ardeal, cuprins de amărăciune trebui să părăsească aceasta țeară frumoasă și la 1827 trecu în Țeara românească, ca să clădească mai departe cu urmașii lui Lazar opera începută de acest mare bărbat. Acolo a stat ca învățătoriu la scoala lui Dinic Goleșcu din Goleșci. La anul 1831 ajunse profesor și inspector la scoala publică din Craiova, de unde după 2 ani deveni profesor la colegiul sf. Sava din București; ear la 1847 l' aflăm ca revisor general de scoale districtuale.

Anul 1848 l'a aflat ca pe cel mai înflăcărât român și de aceea i-a pricinuit și multe

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare.)

În protopopiatul Abrudului s'au luat înainte visitație canonicăască în 21 Iunie, 1787.

238 **Abrud, Baia** Proto. Iosif Adamovici are sin.
Cornea, Ver- P. Petru Simuț, are singel.
Patac. P. Petru Dib, are singel.

Proto. are cir. până 17 Decemb. 1786 scris, și a bisericii are scris, dară protocol scris nou.

239. **Abrudfalva.** Proto. cir. n'are, și a bisericii numai pe o foaie are scris.

P. Nicolae Huț, are singe.
Proto. cir. are toate poruncile afară de sărbători scrise și a bisericii are.
P. Genadie.

Proto. cir. n'are nici decăt, și a bisericii așidșerea.
P. Ioan Moldovan.

Proto. cir. n'are, dară a bisericii numai pe v'ro trei coale are scris.

240. **Cărpiniș.**

241. **Bucium cu satele lui.** P. Ioan Dobra, are singel.

Proto. cir. are scris, și a botezaților are scris.
P. Ioan Popovici cel tinăr, are sin.

Proto. cir. are și a bisericii are.

242. **N. Roșia.** P. Eremie Horcea, are singel.

Proto. cir. n'are, și a bisericii n'are.

243. **Topánfalva cu crângurile sale.** P. Popa Mucia Petru.

P. Ioan Popovici, are sing.
Proto. cir. până 26 Aprile 1787 are circularelor.
P. Danilă Novată.

Proto. botezaților n'are cum trebuie.

P. Avram Sicoaie, are singilie.

Proto. cir. n'are scris, și proto. bisericii are rêu scris.

Avram Fordui.

George Nariță, supernumera- rar are sin.

Batern.
Ioan Corcheș, are singilie, paroch este aicia.

244. **Bistra.** P. George Gligor, are singilie.

P. George Bistrai, are singilie.

Proto. cir. n'au scris.

245. **Nagi-Araniș.** P. Grigorie Coroi, nemestruje, are singilie.

Proto. cir. are, dară nu este de tot scris, și a bisericii are.

P. Angel Dobrai, are singel.

Proto. cir. are, dară a bisericii n'are.

P. Ioan Man, au venit.

Proto. cir. n'are, și a bisericii nu este după rënduală.

P. Petru Burs, are singilie.

Fîind de curînd profeți, n'are protocol.

P. Georgie Man, au venit.

Proto. cir. n'are, și a bisericii este numai pe două foi.

P. Ioan Precup, are singel.

Proto. cir. n'are, și a bisericii n'are.
P. Michail Popovici.
Proto. cir. n'are și a bisericii n'are. (Va urma.)

suferințe. În acest an, numit de guvernul provisoriu ca prefect al districtelor Ilfov și Dolju și punându-se în frunte mișcării naționale din România, fu aspru persecutat și în urma prigonirilor din partea rușilor și turcilor, cari inundaseră țeara, fu nevoit să treacă în Ardeal, la Sibiu. În Ardeal fu ales cu mult entuziasm de membru al comitetului român de pacificare. Ocupând ungiuri Sibiului și voind a pune mâna pe densul, Aron Florian, trecu ear în România, unde l'au primit rușii cu baionetele și l'au aruncat în închisoare. De aici scăpând a fost espatriat 9 ani. Pecând se afla în Sibiu, la 1853 cu prima Ianuarie scoase la lumină primul numer din „Telegraful român.” Mai târziu însoțindu-se cu Ioan Maiorescu ajunseră redactorii la „Foiaa legilor imperiale” din Viena. După reboșii crimeice, încheindu se tractatul dela Paris, Aron Florian se întoarse în țeara românească împreună cu ceilalți espatriati. Ca membru al consiliului permanent de instrucțiune lucră foarte mult pentru înaintarea învățământului public din România. La 1871 se retrase în viața privată.

Pe lângă toată viața sa sdruncinată și pribegită, Aron Florian a desvoltat multă activitate pe terenul instrucțiunii și prin zelul seu neobosit ne a agonisit și ne a lăsat moștenire următoarelor scrieri: „Catechismul omului creștin, moral și social,” op premiat cu o medalie de 50 gabini. — „Elemente de istoria vechiului și noului testament.” — „Elemente de geografie.” — „Idee repede despre istoria Țerei românești.” — „Catechismul religiunii ortodoxe.” — „Patriarhii,” trad. din limba franceză. — „Elemente de istoria universală.” Lucră împreună cu Petru Poenariu și G. Hill la „Dicționarul franco-român,” două volume mari. A colaborat la „Curierul român” a lui Eliade Rădulescu, la „România” și în anul 1836 a redactat foaia literară „Musen National.” „Istoria principatului țerei românești” în trei volume „Patria,” „Patriotul” și „Patriotismul” este model de scriere, caracterizată prin o adăncă, serioasă cugetare și împodobită cu o limbă fermecătoare.

Aflăm de interes a reproduce în cele următoare întreg apelul seu emis cu ocaziunea fondării „Telegrafului Român” ce e de următorul cuprins:

Prenumeratiune

la

„TELEGRAFUL ROMÂN”

gazetă politică, industrială, comercială și literară.

Folosul, ce se revarsă asupra culturii popoarelor din cetirea gazetelor, este atât de mare și înfeliurit, încât foile acestea periodice s'au privit cu toată dreptatea ca nese isvoară necurse de învățătură, luminare și binecuvântare. Sunt țeri cu popurațiune abia peste trei milioane suflete, unde gustul cetirii gazetelor este atât de lăfit și trebuința lor atât de adănc simțită, încât peste o sută de foi periodice se luminează spre a învăța și a folosi pe popor. Cu adevărat, foile gazetelor prin ușurătatea lor zboară cu lesnere din mână în mână, prin nouătea lucrurilor, ce aduc, ațita curiozitatea cetitorilor, prin felurimea ideelor și cunoștințelor, ce cuprind, împodobesc mintea, îmbunătățesc inima, îndreptează spiritul, prefac nărvurile, formează caracterul și perfecționează atât viața privată cât și cea publică a unui popor.

De când s'a dovedit importanța foilor periodice și s'a cunoscut neapărata lor trebuință și pentru poporul român, s'au făcut multe încercări, mai mult sau puțin norocite spre a împărția și pe acest popor de această facere de bine nemărginită a tiparului. Înaltul Guvernii, plin de bunăvoință pentru desvoltarea și fericirea popoarelor sale și pentru onoarea și mărirea Monarchiei, a favorat tot-deanna asemenea încercări publicistice și le-a dat înlesnirile trebuincioase spre a putea eși la lumină, ca să aducă foloasele pentru care era hotărât. Românul cu cât a fost mai apăs de împregiurările timpilor trecuți și cu cât a fost mai lipsit de orice mijloace pentru cultura sa, cu atât mai mare bucurie a salutat toate întreprinderile de gazete ce s'au făcut pentru învățătura și folosul seu, le-a îmbrățișat cu sete și zel și le a sprijinit cu toată puterea sa materială și morală, de care a putat dispune.

Nu e locul de a numera aici toate încercările de gazete, care au eșit la lumină în deosebite locuri, timp și împrejurări, cu viață mai lungă sau mai scurtă spre a pune și pe poporul român în relațiune cu lumea și cu tot ce se face sau se întâmplă în trînsa, spre a i-se înalța și lui spiritul, și spre a i-se deștepta puterile sufletesci și trucesci, ca să știe ce și cum trebuie să lucre pentru cultura și fericirea sa. Ostecele a celor bărbați plini de căldură, cari au asudat pe câmpul acest larg al publicității române, sunt atâtea jefte frumoase, ce s'au adus la altariul fericirii poporului român. Ne bucurăm din inimă, că românul a ajuns astăzi în stare de a cunoaște, că gazeta și pentru densul este o lipsă de cele mai simțite, cetirea ei o trebuință ca pânea de toate țiile, și învățătura ce ea cuprinde, o școală bogată pentru folosul și pentru viața practică a sa.

Dorind din inimă a împlini, după putință, aceasta lipsă și trebuință, ce se simte din ți în ți tot mai adănc, am hotărât a intra și noi în drumul acel gret al publicității, și a da la lumină o gazetă, care să contribuie la învățătura și folosul poporului român. După pașii cuvincoși ce am

făcut pentru dobândirea voiei de a putea publica această toaie periodică, Înaltul Guvernii, pătuns de adevărate lipse și neajunsuri ale poporului român, s'a îndurat pârfinșea și încununa dorița noastră cu cel mai fericit rezultat. Plini de bucurie ne grăbim a face cunoscut, că această gazetă a noastră va începe a eși la lumină cu începutul lunei lui Ianuarie a anului 1853 sub numire de „Telegraful român.”

Tendința acestei gazete va fi: a împărția poporului român din politică, industrie, comerț și literatură, idei și cunoștințe practice, potrivite cu timpul și măsurate trebuințelor lui, a-l învăța ca să se cunoască pozițiunea și drepturile, ce-i sunt asigurate în stat; a-l lumina asupra intereselor care taie în viața privată și publică a lui, și a-i mișca activitatea puterilor fizice și morali; a da direcțiune spiritului lui câtă tot ce contribuie la înaintarea și desvoltarea sa, și al convinge, că numai prin îmbunătățirea stărei sale materială și morali poate ajunge la cultură și fericire. Aceasta tendință, ce Telegraful român n o va perde nici odată din vedere va sta în cea mai strînsă legătură și armonie cu principiile cele nestrămuate ale Monarchiei, cu așezămintele ei fundamentali, cu paza cea sfântă a dreptului din lăuntru și din afară, cu ținerea cea strînsă a ordinii, cu respectul religiozității și al moralității, și cu temeiul liberei desvoltări, de care se bucură toate popoarele din stat. Între marginile acestor momente mari și însemnate, pe care se razimă siguranța și tăria Monarchiei și fericirea publică și privată a popoarelor, care se află sub scutul legilor ei, Telegraful român se va mișca liber în drumul, ce și-a însemnat spre a ajunge la scopul, ce și la propus de a învăța și a folosi pe poporul român.

Potrivit cu tendința sa, Telegraful român va cuprinde în coloanele sale:

I. din sfera politică: extracte din ordinăniile și decretalele Înaltului Guvernii; măsurile ce se iau pentru siguranța și fericirea publică; schimbările politice și denumiriile, ce se fac, și tot ce se întâmplă vrednic de însemnat și de știut în Monarchie și patrie. Din politica străină se vor publica întâmplările de toate țiile și evenimentele cele mai importante care au urmări asupra schimbării și pfaerii statelor. Dar scopul de căpetenie al Telegrafului român va fi, de a atinge și a desbate mai cu deosebire interesele propriie și trebuințele de căpetenie ale poporului român, și a împărția ori ce fapte și întâmplări adevărate și vrednice de știut din ținuturile, orașele și satele unde se află românii.

II. din sfera industriei se vor publica invențiunile și afările nouă ale spiritului omenesc; se vor face cunoscut îmbunătățirile și înlesnirile, cu care sporesc industria din Monarchie și patrie, și peste tot se va arăta înaintarea, ce alte popoară și țeri fac în așezămintele de fabrică și manufacture. Dar lucru de căpetenie al gazetei va fi, a deștepta simțul și a ațita gustul poporului român pentru arte și măiestrie; a trage luarea aminte a lui asupra acelor ramuri de industrie și asupra acelor meserii, cu care ar putea și ar trebui a se ocupa și densul spre îmbunătățirea stărei sale materială și morali.

III. din sfera comerțului se va arăta influința cea făcătoare de bine, ce comerțul are asupra culturii, și fericirii popoarelor; se va însemna cursul acestui canal mare, pe care curge și se prefiră bogăția lumii, și se vor face cunoscut împregiurările, care favorează pe unele popoară a trage la sine mai mult din cea bogăție a lumii. Desvoltând deosebitele drumuri și mijloace, care înaintează, și sporesc comerțul, se va da curajul poporului român, ca să îmbrățiseze și el acele ramure de comerț, care îi sunt la îndemână, și să se întindă și densul la acele specliațiuni de negoț, din care ar putea trage foloase mari și simfite.

IV. din sfera literaturii se vor publica cărțile, care es din tipariu, cu recesiuni scurte despre valoarea lor internă, și despre stilul și limba, cu care sunt scrise. Se va arăta câte odată lipsa și trebuința acelor cărți, ce opiniunea publică și neapărata trebuință le cere, ca să se lucre și să se de la lumină pentru învățătura și folosul poporului român. Se vor publica din când în când poezii fugitive, ușoare, cu luare aminte la arta, spiritul, gustul și simfimentul cu care sunt lucrate. Pentru varietate se vor publica micsle curioase și ori-ce alte scripse proaisice interesante, din câmpul cel întins al literaturii, și proporționate spațiului din coloanele gazetei.

După tendința, ce și-a propus Telegraful român și după materia ce are de scop a împărția, este invederat, că însărcinarea, ce am luat asupra ne, este foarte grea, și responsabilitatea cătră cetitori foarte mare. Deși îndrăsnim a promite, că ne vom întrebuința toate puterile spre a merita încrederea, ce ni se va da, deși sperăm, că publicul cetitoriu va avea îndulgință cu o gazetă tineră, care are a se lupta cu multe neajunsuri mai vërtoș la începutul seu: cu toate aceste mărturisim, că conștiința noastră ar rămân îngreuiată, când gazeta aceasta n'ar putea ajunge la scopul și destinațiunea sa. Fiind însă, că o asemenea întreprindere numai cu puteri unite ale mai multor conlucrători se poate aduce și a se susține în stare de a corespunde doriinții și așteptării publice, noi din inimă chemăm ajutorul inteligenții române civile, militare și bisericăscă, și o rugăm ca să ne sprijine din toate puterile într'această carieră, ce o începem pentru învățătura și folosul poporului român. Dela zelul și căldura tuturor așteptăm cu bucurie să primim necontenit din toate

părțile articuli de corespondințe potriviți cu materia și tendința gazetei, și amăsurați intereselor poporului, pentru care se publică aceasta foaie periodică.

Telegraful român va eși regulat de două ori pe săptămână Mercuru și Sâmbăta, totdeauna câte o coală, de formatul acestei provocățiuni, și cu slove ce se ved aci. (lit. civile Red.) — Prețul lui este pentru Sibiu pe un an întreg 7 florini m. c.; ear pe o jumătate de an 3 fl. 30 cr., pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din monarchie pe un an întreg 8 fl. c. m., ear pe o jumătate de an 4 fl. — Pentru țeri străine este prețul pe un an întreg 12 fl.; ear pe o jumătate de an 6 fl. m. c. Prenumerățiunea se face în Sibiu la expeditura Telegrafului român în tipografia diecesană; pe afară la toate postele cesaro-regesi. Fără bani plățiți înainte nu se primesc prenumerațiune, nici se poate trimite gazeta. — Adresele se fie scrise bine și să cuprindă curat numele, caracterul și locul locuinții fie-cărui domn prenumărante. Acei DD. prenumăranti, cari nu lăcucesc unde se află posta, să însemneze pe lângă locul locuinții cea mai de aproape stațiune de postă, de unde au a-și primi gazeta în țiile sosirii ei acolo. — Atât adresele DD. prenumăranti cât și banii să se trimită la expeditura Telegrafului român cel mult până la 29 Decembre, calendarul vechiu, pentru ca să se știe câte eșemple sunt să se tipărească și să se trimiță. — Cei ce vor întârziă prea mult cu prenumerațiunea, au de a-și adserie lor singuri vina, dacă nu vor putea căpăta numerii compleți dela început. — Telegraful român primesc și inserate, înscințări și publicațiuni de negoț, vëndări ș. c. l. plătindu-se șirul tipărit cu slove mici câte 4 crețari m. c. Toate corespondințele cu Redactura sau cu Expeditura Telegrafului român ne rugăm să fie francate pe poste.

După prețul de prenumerațiune ce s'a pus Telegrafului român am dori din toată inima ca să fim în stare de a putea da foaie acesteia o întindere și o desvoltare care să corespundă doriinții și așteptării publicului cetitoriu. Spre nenorocire trebuie se spunem, că totmai acum la început nu ne aflăm în pozițiunea cea fericită de a dispune de mijloacele și înlesnirile de care se bucură așezămintele altor gazete străine. Făptuirea caldei noastre doriințe, care este și a publicului cetitoriu, atârna dela bunăvoința și interesul, cu care se va primi această foaie, și dela călduroasa sprijinire ce i-se va da prin înmulțirea numerului prenumărantiilor. Dacă îmbrățișarea acestei întreprinderi a noastre va fi așa de favorabilă precum ne place a spera, îndrăsnim a încredința pe public, că ne vom grăbi sau a publica Telegraful mai de multe ori pe săptămână, sau a-i da un format mai mare, ori ceace ar fi și mai raționabile, a-l însofi pe toată săptămâna de o foaie curat literară.

Dela un timp înceoase s'au înmulțit glasurile acelor, cari cer, ca să se rupă odată toate pedecile, și gazeta română să se tipărească cu litere, și se ese la lumină îmbrățișarea în vestimtele sale proprii, ear nu străine. Precăt dăm dreptate acelor cereri, care se aduc dintr'o parte și alta; pre cât ne bucurăm de norocitele începuturi ce s'au făcut în privința aceasta: pe atât mărturisim, că nimenia n'ar putea dori mai cu căldură decât noi a publica Telegraful român în țreg cu litere. Cu toate acestea noi credem, că trebuie decamdat să așteptăm ca să cunoaștem pe publicul nostru cetitoriu, și să ne încredințăm despre opiniunea ce majoritatea cetitorilor își va forma în privința aceasta de foarte importantă. Până atunci noi vom începe a scrie și a tipări foaia noastră pentru publicul român, care știe a ceti numai cu slove și ne rezervăm datoria de a pregăti drumul cu înctelul, ca când va cere trebuința să se poată publica Telegraful român în țreg cu litere.

În sfârșit ne adresăm cătră cele trei milioane de suflete, care fac poporul român din Monarchie, și cătră toți filo-rmânii de ori-ce parte și le recomandăm această întreprindere a noastră. Dela zelul și căldura cu care inteligența română, DD. oficiali civili și militari, DD. Protopopi și Preofi DD. Profesori și Învățători de școale, DD. Neguțători și meseriași și într'un cuvânt publicul român și filo-român cetitoriu vor îmbrățosa această gazetă, va atârna soarta ei și viața ei și toate îmbunătățirile, ce va putea primi în viitoriu. După lipsa și trebuința ce se simte de asemenea organe ale publicității pentru un popor atât de numeros precum sunt românii și după lipsa ce are această foaie de a-i presenta interesele și a-i arăta trebuințele lui, ne hrănim cu duleca speranță, că toți românii și filo-românii cetitori se vor întrece a ajuta și a sprijini această întreprindere a noastră atât cu conlucrarea cât și cu prenumerațiunea. Numai în chipul acesta Telegraful român va putea prospera și a se desvolta, și va fi în stare de a-și împlini misiunea, contribuind la edificul culturii și fericirea poporului român, spre onoarea și întărirea măritei Monarchiei și spre lauda și înflorirea societății omenesce întregi.

Sibiu, 8 Decembre, 1852.

Redactor răspundătoriu: Aron Florian.

Corespondențe particulare ale „Telegrafului Român.”

S-Sebeș, în 27 Iuliu 1887. Domnule Redactor! Prea Venerabilul consistoriu archidiecean gr. or. din Sibiu prin Cerculariul seu Nr. 2972 scol; prescrie pentru conferințele învățătorești din anul acesta spre pertractare, — pe lângă materialul din pro-

gramele, ce comitetele reuniunilor și le vor cupune, — și următoarele două teme:

Care este cauza, pentru care grădinile scoalelor nu se sporesc, și pentru ce unii învățători având pămint pentru grădina de școală, nu l'cultivă pentru instruirea școlărilor în grădinarit, și ce măsuri ar fi a se lua pentru a se da un avânt mai mare în instruirea acestui ram folosiitoriu?

2. Cari sunt cauzele, pentru care absențele școlare sunt prea numeroase și prin ce s'ar putea delătura acest inconvenient împiedicătoriu în instrucțiunea poporală.

Acestea două întrebări sunt de o foarte mare însemnatate pentru noi români. Cea dintâi are în vedere progresarea poporului nostru în cele materiale și astfel a-și ușura în câtva traiul vieții; ear a doua privește progresul în învățământ.

Față cu dezbateră și deslegarea acestor întrebări, cari sunt baze principale a cauzei noastre școlare, trebuie să fim de tot sinceri, să descoperim răul, fără de nici o genare — din ori care parte ar veni el. Trebuie cu toții fără deosebire de stare și pozițiune să arătăm, cari sunt pedecole, unde zace răul? ear de alta parte să arătăm, cum ar fi de a se purcede, ca în viitoriu ambe acestea cestiuni să stea pe un nivou multămătoriu?

Este foarte bine, că Ven. Cons. arhidieceșan a pășit de timpuriu cu cerculariul seu, pentru ca noi învățători, cărora ni s'au dat spre dezbateră acestea două teme să avem timp de cugetat asupra lor, să discutăm asupra lor, și în publicitate și să dăm ocaziune a lua parte la dezbateră și persoane afară de statul învățătoresc, — dar competente firesce față cu acestea cestiuni.

Din considerare la însemnatate materiei, rog pe On. Redacțiunii, a diarelor noastre, cari afla destul de serioasă o dezbateră publică a susnumitelor două întrebări, să binevoască a da loc și în diarele Dlor lor, corespondințelor aparute de subsemnatul în „Tel. rom.“, ear on. Red. a „T. R.“ este rogată, a reproduce și Dsa corespondințele aparute în alte diare, fînătoare de aceasta cestiune.

Pentru aji nu voi intra în tractarea specială a acelor două întrebări, ori mai bine diș puncte din cerculariul Ven. Consistoriului, care trebuie tractate deosebite și chiar părțile lor deosebite, ci îmi este de ajuns, dacă voi fi putut atrage atențiunea tuturor celor competenți asupra acestor cestiuni.

Voiu continua în numărul viitoriu.

Z. Murășan.
înv. și catichet.

Convocare.

Despărțământul al VIII al Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român își va ține adunarea generală în comuna *Meteș* la 7 August (26 Iuliu) 1887, înainte de ameași.

Subscrisul sub-comitet prin aceasta are onoarea a invita pe toți iubitorii progresului cultural a poporului român ca cât mai mulți să se înfățișeze la aceasta adunare.

Din ședința sub-comitetului.

Alba-Iulia, în 24 Iuliu, 1887.

Ioan Pipos,
director.

Rubin Pațifa,
actuarius.

Varietăți.

* (Himen.) Dl Ioan Cionca, profesor la școala reală evang. lut. din București, și va serba cununia cu amabila D-șoară Aurelia Mihu, Luni în 1 August a. c. st. n. în biserica din cetate de aici. Felicitările noastre cordiale!

* Dl Dr. Emil Pușcariu, — fiul Ilustrății Sale dlui septemvir, Ioan cav. de Pușcariu, — după cum cetim în foile din România, — a primit dela guvernul de acolo dreptul de liberă practică a medicinei în România. Temeinicile pregătiri teoretice ale tinerului doctor, ne îndreptățesc a spera la cele mai frumoase rezultate în practică.

* Mama regelui României — după cum cetim în foile din București — va veni în August la Sinaia, unde va petrece timp mai îndelungat.

* (Negrolog.) Jalnica soție Elena A. Florian, fi și fică, Iuliu, Pompiliu, George și Elisa Florian, cumnați și nepoți, au durerea a anunța în cetarea din viață a iubitului lor soț, părinte, cumnat și unchiu: **Aron Florian**, vechiu profesor și efor al școlaelor, decedat în ziua de 12 Iuliu la 10 oare seara. Serviciul funebru se va oficia la biserica sf. Gheorge Nou, Marți, 14 curent. la 12 oare p. m., de unde cortegiul va porni la cimiterul Șerban-Vodă.

* (Cas de moarte.) Sâmbăta trecută s'au petrecut la mormânt rēmășițele judeului comunal din Sebeșul-inferior **Ioan Const. Roman**. Sfârșitul lui tragic provine din exploziunea unei buți de spirt. Decedatul adică era ardeșag, și voind să sigleze o bute de spirt, spirtul s'a aprins și odată

cu exploziunea s'a închis și ușa camerei, unde era butea. Judele, precum și un om bătrân și un băit au fost cuprinși de flacări și diformați. După decedatul jude, în vîrstă de 41 de ani, a rēmas o vėduvă jalnică și 5 copii.

* (Petrecere.) Societatea „Concordia“ în Blaș va ține „Petrecerea de vără“ Duminică în 31 Iuliu st. n. a. c. în grădina lui D. Comșa în „Veza.“ În ceptul la 2 oare post-meridiane. Prețul de intrare pentru o persoană 60 cr.; pentru o familie 1 fl.

NB. În cas de timp nefavorabil, petrecerea se va amēna pe Duminica proxima următoare.

* (Căsătoriile în armată.) Regulamentul cel nou dispune ca căsătoriile în armată, în corpul statului major general, în ramura administrațiunii imbrăcămintei și în despărțămintele de trupe dela hergelii e permis a fi căsătorit numai în număr de jumătate, la celelalte specii de arme numai a patra parte dintre ofițeri, ear dintre auditorii și medici militari dela a 7-a clasă de rang inclusive în jos, apoi dintre comptabilii trupelor numai două treimi, tot așa și dintre funcționarii militari dela a 7-a clasă de rang în jos. Se înțelege aci totdeauna efectivul de pace. Venitul secundar anual al candidatului de însurătoare trebuie să fie: pentru căpitanii din statul major 1200 fl., pentru maiori, loc-coloneli și coloneli din statul major 1000 fl.; pentru ofițeri subalterni de ori ce categorie 1000 fl. pentru ofițeri de stat major 800 fl.; pentru sublocotenenți, locotenenți, căpitani, comptabili 600 fl.; pentru funcționarii militari, dacă n'au leafă anuală de 1200 fl.; o sumă care li întregese această leafă. La ofițeri — afară de funcționarii militari — sub 30 ani de etate se cere un spor de 50 procente la venitul secundar. Ofițerii în vîrstă de peste 60 de ani se pot căsători, renunțând mireasa la pensiunea de vėduvă.

* (Un obicei de imitat.) În Norvegia e obicei, că fetele nu se pot mărita, până ce nu știu gătii perfect bucatele, apoi a coace pāne, a toarce și a țese. De aci urmează între candidatele de măritat o adevărată emulațiune în perfecționarea lor în direcțiunile amintite, pentru că toate știu, că aceea se va mărita mai curēnd, care v'a fi eșit suma cum laude. Esamenul anual în artele aceste folosiitoare e public. Cea dintâi la esamen se mărita mai întâi. N'ar fi bine a se introduce și la noi acest obicei?

* (Foc.) În comuna Streza Cățișoara la 22 Iuliu au ars 36 case și mai multe superedificate. Focul s'a escat din negrija unei fete, care voind a face de prānd, a aprins focul cu prea multe paie, ce luānd flacără mare a ajuns la strașina casei, ce era acoperită cu paie.

* (Scuțiți de serviciul militar la gloate.) Maiestatea Sa a conces, ca cei ce sunt obligați la serviciul militar de gloate, dar aparțin sectelor religioase a Minorităților, Karaiților din Galiția, a Lipovenilor din Bucovina, toți acei membrii ai acestor secte, cari încă înainte de anul 1867 au trecut la aceste secte, în cas când ar fi chemați să facă serviciu de gloate, să nu fie întrebunțați cu arma, ci numai la alte servicii pentru scopuri militare.

* (Vămile României.) Veniturile vămilor în trimestrul Aprile 1887—88 după „Curierul financiar“ au fost de 5,995,151 fr. prezentându-se un sporiu de 1,176,713 asupra prevederilor bugetare.

* (Maimuțele lucrătoare.) Diarele din America spun, că un cultivator de în din Brasilia a găsit mijlocul d'a micșora foarte mult cheltuelue cu munca brațelor, înlocuind pe negrii sei prin maimuțe. Acest speculant a început prin a învăța o mică armată de cuadrumani la lucrările ordinare ale câmpului și a isbitut atât de bine, încât astăzi poate să incredințeze noilor săi auciliari recolta și preparatiunea inului.

Maimuțele acestea lucrează cu o dibăcie de necredut, sub simpla supraveghiere a unui conducător de lucrări. Ceva mai mult, ele lucrează cu mai multă iuteală decât negrii. Fi-va în germene vre-o nouă revoluțiune economică, asemene, cu aceea care a produs invențiunea mașinelor de cusut?

* Alfred Krupp, fabricantul de tunuri, care a murit acum câte-va zile, moșteni-se în 1848 o modestă uzină dela tatăl seu. Fiind inteligent și avēnd mare curagiū, dădu în scurt timp o întindere considerabilă stabilităntului seu. El a fost cel dintâiu, care a putut obține topite bucăți mari de oțel. Trimise în 1851 la expoziția din Londra o bucată de oțel în greutate de 55 chintale germane, apoi la expozițiile din Munch (1854), Paris (1855), și Londra (1862) bucăți și mai mari. Uzina Krupp nu fabrică numai tunuri, ea mai fabrică roate de vagoane, osii, ancore, plăci de oțel pentru vasele cuirasate și altele. În anul 1846 Krupp încercă să fabrică tunuri de oțel. La început tunurile fabricate erau de calibru mic, încetul cu încetul ajunse să fabrică tunuri de toate dimensiunile. Înainte de 1870

se evalua la mai multe mii numărul de tunuri eșit din uzina Krupp. La expoziția universală din 1869 Krupp epuse un tun a cărui greutate era de 15 mii kilograme. Fabricarea lui a costat 500,000 lei, o singură încărcătură costa 4000 franci. Acel tun, destinat pentru portul Kiel, a avut un mare succes la expoziția din Paris. În timpul asediului Parisului partea stângă a orașului a fost bombardată cu tunuri eșite din aceasta uzină. Eată câte-va țifre asupra dimensiunilor uzinei Krupp. Toate stabilimentele uzinei cuprind o suprafață de 1200 arpente afară de 5000 lucrători de mine și pentru fabricarea ferului; fabrica mai întrebunțează 10,000 lucrători; 3,277 amloiați lucrează în birouri; în fabrica de oțel sunt până la 1,684 furnale, 208 mașini cu vapor, 77 ciocane mișcate cu mașini cu vapor, 1,000—2,000 chintale fixe care ciocan. Pentru transport, uzina posedă 37 kilometri de cale ferată, 60 kilometri linie telegrafică și 14 stațiuni telegrafice. Minele sunt compuse din 114 puțuri, cari sunt în exploatațiune, și cari dan până la 300,000 tone de mineral. La Dulmen, uzina are un câmp de tir de 7 kilometri lungime, unde se fac încercările de tragere la țintă cu tunurile eșite din fabrică. În 1879 pe acest câmp s'a făcut esperiențe, fiind față reprezentanții diferitelor armate europene, cu tunuri de 40 centimetri calibru, cu un tun cuirasat, cu obuziere și mortiere.

* (Diarele din lume.) Dintr'o statistică de curēnd publicată, rezultă că în lumea toată apar 35,000 de diare. În Europa, din aceste, apar 20,000; 5,500, dintre care 800 țilnice, apar în Germania; 4,000, dintre cari 200 cuotidiane, în Anglia; 4,092, dintre cari 360 cuotidiane, în Franța. Apoi vin, după număr, Italia, Austria, Spania, Rusia, România, Elveția, Belgia Olanda, Grecia, etc. 3000 de diare apar în Asia, 206 în Africa, 700 în Australia și 8 în Sandwich. Restul apare în Nordul și în Sudul Americii. Publicațiile periodice din Londra produc anual 1 miliard 17 milioane de foi; cele din Paris 1 miliard 100 milioane de esemplare; cele din New-York, 516 milioane.

* O parte a Italiei superioare a fost pustiită de un orcan infricoșat. Peatra a nimicit sēmēnăturile din țintul Cremona, multe localități sunt de tot pustiite.

* (Programă.) A XXIII programă a gimnasiului public român de religiunea gr. or. și a celorlalte școle secundare și primare împreunute cu acesta din Brașov pe anul școlariu 1886/7, publicată de directorul Ștefan Iosif este de următorul cuprins:

1. Însemnătatea contabilității de profesorul Arseniu Vlaicu.

Din școlile scolare stragem următoarele date:

1. Personalul didactic a constat:

a) la gimnasiu din 12 profesori,

b) la școala comercială și reală din 11 profesori;

În decursul anului s'a pensionat din cauza de morb prof. Ioan Stinghe.

Numărul elevilor a fost preste tot 371; dintre acestia au studiat în gimnasiu 265; în școala reală 72; sar în școala comercială 34.

După confesiune a fost:

În gimnasiu: 243 gr. or., 19 gr. cat., 1 ev. lut. și 2 de legea mosaică; în școala reală: 63 gr. or. 5 gr. cath. și 5 de legea mosaică; în școala comercială: 31 gr. or. 1 ev. lut. și 2 de legea mosaică.

Au fost promovați: în gimnasiu 170; în școala reală 54 și în școala comercială 31.

Instrucțiunea în școala poporală superioară normală de 4 clase pentru copii și 4 clase pentru copile o a provēdut 10 învățători.

Elevi au fost:

a) în școala primară copii; 278
în școala primară fete; 198

b) în școala de repetițiune copii; 39
în școala de repetițiune fete; 46

Față de anul școlariu 1885/6 preste tot se constată în numărul școlărilor înmatriculați un minus de 3 școlari.

* Spre îngrijirea dinților sănătoși și atacați se recomandă în mod deosebit preparatele dentale cosmetice renumite și probate încă de mult ale medicului dentist ces. reg. de Curte Dr. I. G. Popp în Viena I; Bognergasse Nr. 2; a cărui apă de gură anatherină, pastă de dinți și praveri de dinți s'au bucurat totdeauna de cea mai însemnată trecere și de cea mai mare plăcere până în cercurile cele mai largi și cele mai înalte, fiind ele cele mai escelele mijloace pentru curățirea și conservarea dinților gingeiilor, ceriului gurei; la o întrebunțare regulată țilnică se prețuesc de cel mai strălucit și admirat prophilectic. Se atrage însă atențiunea, că preparatele veritabile ale med. Popp să fie înzestrate cu marca de deposit, de oarece falsificatele de celemai multe ori conțin amestecături ruinătoare sănătății.

Nr. 504. [1625] 2-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școala populară română gr. or. din:

a) Ripa-inferioară cu salariu anual în banii incasaver din repartitiune de fl. 160, de fie-care copil obligat a frecuenta școala câte 4 cupe cu-curuz sfârșit, circa 25 ferdele à 16 cupe fl. 25, cuartir în edificiul școlii . . . fl. 10, lemnele trebuincioase de foc fl. 5, suma fl. 200.

b) Ibănești-pădure, numit la podul Runcului, cu salariu anual, incasaver parte din repartitiune, parte din fondul școlarii, ce se înființează acum, de fl. 150, cuartir în edificiul școlii . . . fl. 20, lemnele trebuincioase pen-tru foc fl. 10, suma fl. 180, se descrie concursu cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Reflecții vor avea a-și așterne suplicile concursuali, instruite cu documentele prescise de lege, subscri-sului până la terminul indicat, cu ob-

servarea: dacă suplicantele a mai com-petat și la alt post și unde a competat

Oficiul protopresbiteral al tractu-lui Reginului.

Idicel, 2 Iuliu, 1887.

În conțelegere cu resp. comitete pa-rochiali.

Galaction Șagău,
protopresbiter.

Ad. Nr. 644 [1628] 2-3

EDICT.

Maria Greavu gr. or. din Topârcea, care a părăsit cu necredință pe le-giutul ei bărbat, Ioan Cărată, tot din Topârcea fără a se ști locul ubicați-unei ei, — conform rezoluțiunii con-sistoriale din 6 Septembrie 1885 Nr. 3226 B. — se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termen de 6 luni dela prima publicare, căci la din con-tră procesul divorțial, atentat asupra i de bărbatul ei, se va pertracta și de-cide și în absența ei.

Seliște, 13 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Seliștei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Înștiințare.

Reuniunea femeilor române din Brașov a înființat, după cum se știe, un in-ternat, cu scop de a instrui fetițele așezate aci în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune ecooame, și anume se învață aci:

- a) a pregăti tot felul de mâncări;
- b) a spăla și a călca tot felul de albituri;
- c) a coase la mașină albituri și vestimente;
- d) a torce, a țese pânză, postav, covoare și alte lucruri pentru trebuințele casei (industria de casă).
- e) a cultiva legumi;
- f) reguli igienice.

În acest internat se primesc:

A. Interne.

1. Fără plată fetițe orfane, sâracco, care vor fi absolvat 3-4 clase primare, și vor fi împlinit 14 ani. Aceste fetițe vor provede toate serviciile interne.
2. Cu plată se primesc: parte fetițe de aceea, cari au absolvat clasele primare și vor să se califice numai în lucrurile, care se instruează în internat; parte de aceea, cari pe lângă această calificare vor să continue învățământul la vre-una din școlile din loc.

Pentru instrucțiunea în încurirea de sub a, b, c, d, e, f, precum și pentru întreaga alimentare (nutrire) se plătesc anticipativ 10 fl. pe lună pentru fie care fetiță.

B. Esterne.

Fetițe de acele din Brașov, care vin în internat numai preste și, plătesc pen-tru instrucțiunea de sub punctele a) până la f) precum și pentru mâncarea de prând și de seara (ojină) 6 fl. pe lună.

Parinții, care voese să-și așeze fiecele lor în acest internat, au să se adreseze la subscrisa presidentă până la **15 August st. v.** [1624] 3-3

Agnes Dușoiu m. p.,
presidentă.

Dr. Nicolau Pop m. p.,
actuar.

**Sternberg Armin**

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricațiune și mare magazin de instrumente cordale, pentru batere și suflare, numai de calitate escelentă.

**Nou! flauta-harmonică**

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori cine, tinăr ori bătrân, îndată poate cânta. **Prețul 2 fl.**

Mare magazin de **Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion** cu notele lor. Reparaturile se efectuează lute, bine și efin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloge mari, ilustrate cu circa 300 de ilustrațiuni la cerere se trimt gratis și franco. Pentru harmonică și harmonium Preț-curante separate cu ilustrațiuni.

[1622] 15-20

Nr. 143.

[1627] 2-3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învățătoriu dela școala noastră confesională greco-orientală din Iclandul mare, protopresbiteratul Mureș-Oșorheiu, cotul Turda-Arieș, se descrie concurs pentru ocuparea acestui post, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Te-legraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. În bani gata 200 fl. două sute florini, plățiți în două rate, și anume rata primă de o sută florini în luna lui December, ear rata a doua în luna lui Martie.
2. Casă de locuit în edificiul școlii cu grădină de legumi.
3. Dacă învățătorul va primi a fi și cantor, prelângă salariul învățătoresc de 200 fl. va primi și a treia

parte din venitele stolari, și din porțiunea canonică 6 jugere 765□ loc arătoriu, 1 jug. 396□ fâneaț, loc de pășune 200□. Casă cantorală, și grădină, contribuțiunea pentru toate o plătesce comuna bisericească. Dela concu-rințe se pretinde să fie pedagog ab-solut și să fie vârat în tipicul bise-ricesc și în cântări.

Concurenții sunt avisați a-și ascerne concursurile lor până la termen, sub-scrișului oficiu protopresbiteral, și în privința cantoriei a se presenta în fața locului spre a-și arăta harnicia în cântări și tipic.

Oficiul protopresbiteral al tractului M Oșorheului în conțelegere cu comite-ul parochial respectiv.

Mureș Oșorheiu, 26 Iuniu, 1887.

Parteniu Trombitaș de Bethlen,
protopresbiter.

**Ori ce dureri de dinți dispar cu tot,**

prin folosirea celei mai vestite în lume și nefalsificate

apă anatherină Dr. POPP,

de gură a **Dr. POPP,**
medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinți e a se preferi ca preservativ contra tuturor boalelor de dinți și de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât și indispensabilă la întrebuințarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 și una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumării de întrebuințare.

În legătură cu **apa de gură și a pravului de dinți sau pastei de dinți a drului Popp,** se conservă todeauna

dinții sănătoși și frumoși,

ceea ce e de cea mai mare importanță pentru conservarea unui stomach sănătos.

Plumbul de dinți al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbul singur dinții găunoși, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirusul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunțelor de pe pele și se potrivește

foarte escelent pentru scalde.

Prețul

- Pastă de dinți aromatică în dăraburi 35 cr.
- Pastă de dinți anatherină 1 fl. 22 cr.
- Pravuri de dinți vegetabile à 63 cr.
- Pastă de dinți à fl. 1.—
- Săpunul de erburi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atențiunea d'a preveni contra procurării de apă de gură anatherină falsificată, din cauză că aceea în cele mai multe cazuri conform analizei conține amestecături pagubitoare sănătății.

Comande prin epistole se efectuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în Viena, I, Bognergasse Nr. 2, precum și în toate farmaciile, drogueriile și parfumiariile din Transilvania și România.

[1895] 6-16

**Medicament**

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumăni etc. prin

Ecshalatiune de gas (cu ajutorul injețiunii rectale).

Necredutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efectui sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescripțiile medicale prezente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuințări a ecshalatiunii de gas cu ajutorul injețiunii rectale pere: tusea, frigurile, scutporea, (flegma) și mirusul greu de sudoare Greutatea corpului se sporesce pe septemână cu $\frac{1}{2}$ —1 kilogram. Pațientul se vindecă și și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o $\frac{1}{2}$ de oră dela întrebuințarea ecshalatiunii de gas, i-se dă un indem pentru respirațiune. La întrebuințarea mai departe a curei nu se mai repețesc atacurile.“ Chiar și coardele vocale distrucate și plumăna pe jumătate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienți în ultimul stadiu al tuberculozei s'au mântuit toți de tot prin mijlocirea injețiunii de gas.

Precum în cele mai mari spitaturi din lume, astfel și în **spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalatiunii de gas cea mai mare întrebuințare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalatiunii de gas (injețiunii-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpenună cu instrucțiunea întrebuințării pentru medici; și pentru întrebuințarea însăși a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80, se poate primi pentru **S fl. și 30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursă postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică.

[1628] 21-50